

Samenvatting evaluatie Wijkverkeersplan Noordwest

Evaluatie participatieproces Wijkverkeersplan Noordwest

Om tot een wijkverkeersplan in Noordwest Enschede te komen is ervoor gekozen om inwoners en andere belanghebbenden in de wijk goed te betrekken bij de totstandkoming van het wijkverkeersplan. Daarvoor is in 2021 en 2022 een uitvoerig participatieproces ingezet, met verschillende middelen en mogelijkheden voor betrokkenen. Ondanks het uitvoerige participatieproces is er begin 2023 weerstand en onvrede ontstaan over de voorgenomen maatregelen. In de wijk zijn uiteindelijk 750 handtekeningen opgehaald van bewoners die het niet eens zijn met het plan. Als gemeente Enschede vinden we participatie belangrijk. Daarom hebben we geëvalueerd hoe het participatieproces rondom het wijkverkeersplan Enschede Noordwest is ervaren en beleefd door betrokkenen. Wat ging goed, wat kan beter? En welke lessen zijn er voor ons als gemeente te leren uit de manier waarop dit participatieproces is ingericht en uitgevoerd? Hiervoor hebben we 12 één-op-één interviews gevoerd met verschillende betrokkenen en hebben we onderzocht welke momenten belangrijk en bepalend zijn geweest in dit participatieproces.

Samenvattende conclusie

Het participatieproces is met goede wil, veel zorg en aandacht ingezet door de gemeente Enschede. De opdracht waarvoor dit participatieproces is ingezet, was niet eenvoudig. Zeker gezien de vaststaande kaders en randvoorwaarden uit de Mobiliteitsvisie in 2019. De opdracht was niet om het aantal verkeersbewegingen in de wijk terug te dringen, maar om de aantrekkelijkheid, de leefbaarheid en de bereikbaarheid van Noordwest te verbeteren.

Participanten zijn over het algemeen tevreden over participatieproces

Participanten die zijn bereikt en vervolgens persoonlijk zijn betrokken, hebben het proces over het algemeen als goed en zeer positief ervaren. Zij kregen als participant toegang tot inzichten en informatie, en verwierven daardoor kennis en contacten. Ze zijn goed meegenomen in de kaders en randvoorwaarden: in alle verhalen geven ze aan dat voor hen duidelijk was dat het terugdringen van verkeer op dit moment geen optie was. Ook hebben ze het gevoel gehad dat ze invloed hebben gehad bij het in kaart brengen van de problemen en het bedenken van oplossingsrichtingen. Wel geven zij aan dat de communicatie en vooral de terugkoppeling beter had gekund.

Niet-participanten en de participatieparadox

Bewoners die de gemeente niet heeft bereikt of die pas later de urgentie of het (persoonlijke) belang inzien om betrokken te zijn bij het wijkverkeersplan hebben een andere ervaring. Door het latere startpunt van hun betrokkenheid is er in veel gevallen sprake van een kennisachterstand. Mensen missen informatie en context die de groep tevreden participanten wel heeft. Ze voelen als ze kennis nemen van de concretere plannen

in een latere fase opeens wel de sterke behoefte om invloed uit te oefenen. Dit is een bekend maatschappelijk fenomeen, genaamd de participatieparadox. Naarmate plannen concreter worden, raken mensen meer betrokken en neemt de behoefte om invloed uit te oefenen toe. Dit is niet iets wat is te voorkomen, maar waar wel rekening mee gehouden dient te worden bij het opstellen van een participatie-aanpak. Vooral duidelijke communicatie over de ruimte die er ligt voor inbreng is daarbij belangrijk. In dit participatieproces zagen we dat de communicatie qua timing en inhoud beter had kunnen aansluiten bij het gekozen participatieniveau. Met name bij de tweede communicatiepiek (het vragen om feedback) is de verwachting ontstaan dat er nog veel ruimte was voor inbreng, terwijl er sprake was van het participatieniveau informeren.

Participatieproces zorgt voor hoge betrokkenheid, collectieve bewustwording en inzicht

Het participatieproces dat begin 2022 is ingezet heeft, mede dankzij de actiegroep, geleid tot collectieve bewustwording over het verkeersprobleem in de wijk. Deze bewustwording en betrokkenheid is nu aanzienlijk groter dan bij de start van het proces. Door de verkeerstellingen, is er inzicht ontstaan in de cijfers en omvang van de verkeersdruk. Maar er is ook inzicht ontstaan in de politieke keuzes en externe factoren die ervoor zorgen dat het grote aantal verkeersbewegingen in de wijk niet zomaar is terug te dringen. Het creëren van betrokkenheid, bewustwording en inzicht zijn belangrijke doelen van participatie. De komende jaren zal het wijkverkeersplan nog op de agenda staan en krijgen inwoners hiermee te maken bij de uitvoering van verschillende deelprojecten. Van de lessen uit dit participatieproces, kunnen we leren voor volgende participatieprocessen.

Leren van de lessen: verbeterpunten en concrete acties

Het evaluatierapport bevat lessen waaruit we als gemeente lering kunnen trekken voor participatieprocessen in het algemeen. Deze lessen zullen door het participatieteam van de gemeente Enschede intern gedeeld worden en vertaald worden naar praktische verbeterpunten. Voor het participatieproces in Enschede Noordwest en het vervolg van de verschillende (deel)projecten zien we een aantal verbeterpunten waar we direct concrete actie op kunnen ondernemen:

- Vanaf 1 september 2023 versterken we het projectteam rondom het wijkverkeersplan met een communicatieadviseur die zich 8 uur per maand gaat inzetten voor het verbeteren van de communicatie rondom het wijkverkeersplan.
- We zorgen (samen met de nieuwe communicatieadviseur) dat er doorlopende communicatie zal plaatsvinden over de verschillende (deel)projecten in de wijk en dat betrokkenen in de wijk allemaal op hetzelfde moment over dezelfde informatie kunnen beschikken.
- We leunen niet alleen op digitale communicatiemiddelen, maar zetten waar nodig ook brieven of andere vormen van persoonlijke communicatie in, zoals brieven.

- We onderzoeken in en met de wijk of er mogelijkheden zijn en behoefte is om een communicatiewerkgroep in wijk op te richten, zodat we ook de communicatie samen met betrokkenen kunnen inrichten en op tijd de vragen kunnen inspelen die er leven.
- Naast het werken met thematafels en/of groepen buurtbewoners, kiezen we ook voor bredere informatiemomenten en bijeenkomsten. Zodat iedereen toegang heeft tot dezelfde informatie.
- We kiezen bewust voor een bepaald participatieniveau op de participatietredes zoals die staan omschreven in de handreiking participatie van de gemeente Enschede. We zorgen dat de communicatie goed aansluit en maken duidelijk welke ruimte er is voor inbreng.